

ಬೀದರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯಲ್ಲಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿಯೋಜಿತ ಬೆಳೆಗಳು

ಪಿ. ಎಸ್. ಕಾವಿ ಮತ್ತು ಬಿ. ಕೆ. ದೇಸಾಯಿ

ಕೃ. ಮ. ವಿ., ರಾಯಚೂರು

ಮುಖ್ಯಾಂಶ : -

ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಗಗಳಾದ ಬೀದರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಹಂಚಿಕೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯಲ್ಲಿನ ಇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಬೀದರದಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಯವರೆಗೆ ಇದ್ದರೆ, ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ, ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ಬೀದರದ ಕಡೆಗೆ, ನೈರುತ್ಯದಿಂದ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸರಾಸರಿ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ 191 ಮಿಮಿ ಇದ್ದರೆ, ಇದೇ ಮಳೆಗಾಲದ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ 76 ಮಿಮಿ ಭಾರ್ತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದು. ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಪ್ರಚಲಿತ ಬೆಳೆಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿಯ ನಿಯೋಜಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೀಠಿಕೆ : -

ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಹಾಗೂ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬೆಳೆಗಳ ವಿವಿಧತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ (ಸಂಪುಟ-2, ಸಂಚಿಕೆ-3, ಪುಟ 76, 1989) ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಮಳೆಗಾಲದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾದ ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯು ಯಾವ ತರಹದ್ದು ಇದೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗಗಳು ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ಭಾಗಗಳು ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆಯ್ದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮುಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಹಿಂಗಾರು ಎರಡೂ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಅದರ ಗುಣ, ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ರೈತರ ರೂಢಿ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ನಿಖರವಾಗಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿನ ಏರು-ಪೇರುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ನಿಯೋಜಿತ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸುವುದೇ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

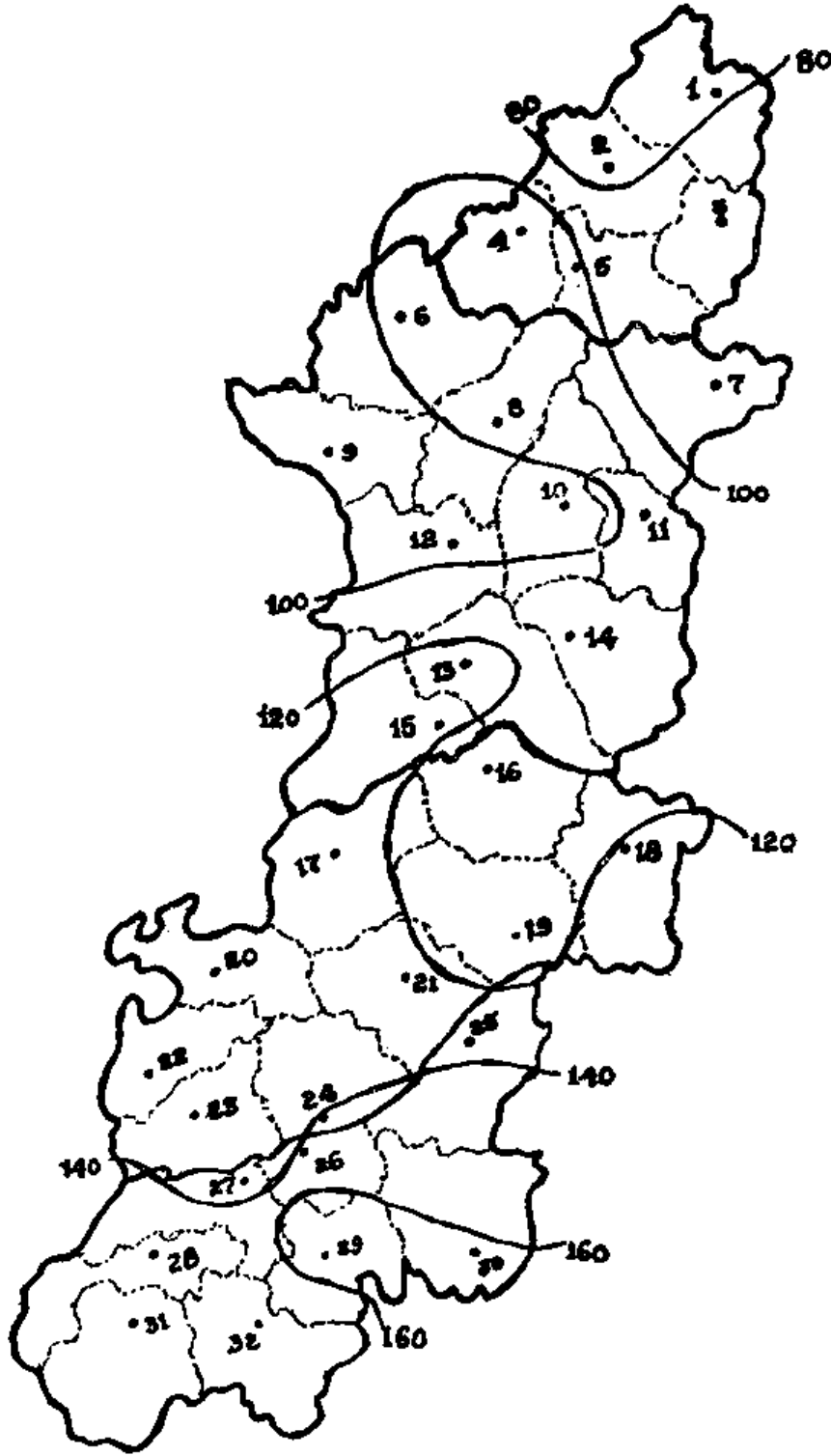
ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿ :

ಬೀದರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮಾಸಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷೋಬರದಿಂದ ಜನೆವರಿ ವರೆಗಿನ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳ ಅವಧಿಯ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಈ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮೊದಲು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು, ನಂತರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಆರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಾಸರಿ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ 80 ಮಿ.ಮೀ. ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ, 81 ರಿಂದ 100 ಮಿ. ಮೀ, 101 ರಿಂದ 120 ಮಿ. ಮೀ, 121 ರಿಂದ 140 ಮಿಮಿ, 141 ರಿಂದ 160 ಮಿಮಿ 161 ಮಿಮೀ, ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು, ಎಂಬುವೇ ಆ ಆರು ವಿಭಾಗಗಳು ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಸಾರಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಳೆಯ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. (ನಕ್ಷೆ-1) ಈ ತೆರನಾದ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ಈಗ ಪ್ರಚಲಿತ ಇರುವ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ ಒಂದು)

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಂಶಗಳು

ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಈಶಾನ್ಯದಿಂದ ನೈಋತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಡೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲದ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಸಿಸುವಾ. ನಕ್ಷೆ-2ನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ನೈಋತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಈಶಾನ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಆದರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬೀದರದ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ತೆರನಾದ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯು ಮಳೆಗಾಲದ ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಬಹಳ ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಗಮಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು, ಭಾರತದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಹೋಗುವುದಾದರೆ, ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಂಗಾಲ ಉಪಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಭೂ-ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಿಸುವ ಅದರ ಗುಣ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸಲ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಮುಂಗಾರಿನೊಡನೆ ಸೇರಿ ಒಂದಾಗುವ ಅದರ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದು, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವುದು.

ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೀದರ ತಾಲೂಕು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ 739 ಮಿಮಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೊಂಡೂರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆ 191 ಮಿಮಿ ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲದ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 277 ಮಿಮಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಹಿಂಗಾರಿನ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಭಾರ್ತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 76 ಮಿಮಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲದ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 462 ಮಿಮಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ, ಅದು ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ 115 ಮಿಮಿ, ಅಂದರೆ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯಲ್ಲಿನ ಏರು-ಪೇರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹಿಂಗಾರಿನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಇದೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿನ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

೧. ಚಿತ್ರಾಧರ
೨. ಚಾಲ್ಕಿ
೩. ಬೀದರ
೪. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ
೫. ಹುಮನಾಬಾದ
೬. ಆಳಂದ
೭. ಚಿಂಚೋಳಿ
೮. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ
೯. ಅಫಜಲಪುರ
೧೦. ಚಿತ್ತಾಪುರ
೧೧. ಸೇಡಮ್
೧೨. ಜೇವರಗಿ
೧೩. ಶಹಾಪುರ
೧೪. ಯಾದಗೀರ
೧೫. ಸುರಪುರ
೧೬. ದೇವದುರ್ಗ
೧೭. ಲಿಂಗಸುಗೂರ
೧೮. ರಾಯಚೂರ
೧೯. ಮಾನ್ಯ
೨೦. ಕುಷ್ಟಗಿ
೨೧. ಸಿಂಧನೂರು
೨೨. ಯಲಬುರ್ಗ
೨೩. ಕೊಪ್ಪಳ
೨೪. ಗಂಗಾವತಿ
೨೫. ಸಿರಗುಪ್ಪಾ
೨೬. ಹೊಸಪೇಟೆ
೨೭. ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ
೨೮. ಹಡಗಲಿ
೨೯. ಸೊಂಡೂರ
೩೦. ಬಳ್ಳಾರಿ
೩೧. ಹರಪನಹಳ್ಳಿ
೩೨. ಕೂಡ್ಲಗಿ

ನಕ್ಷೆ ೧ ಬೀದರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಂಚಿಕೆ

ಕೋಷ್ಟಕ ಒಂದು : ಬಳ್ಳಾರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ
ನಿಯೋಜಿತ ಬೆಳೆಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲೂಕು	ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ	ಪ್ರಚಲಿತ ಬೆಳೆಗಳು	ನಿಯೋಜಿತ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಳೆಗಳು
1 ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ ಹಾಗೂ ಸೊಂಡೂರು	160 ಮಿಮಿ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ, ಗೋದಿ, ಹತ್ತಿ, ಅಗಸೆ, ಕುಸುಬೆ	ಸೂರ್ಯಪಾನ, ಕುಸುಬೆ, ಕಡಲಿ(ಕುಸುಬೆ-ಕಡಲಿ, 1:3 ಪ್ರಮಾಣ)
2 ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರಗುಪ್ಪಾ, ಹೊಸಪೇಟೆ ಕೊಡ್ಲಿಗಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಹಡಗಲಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	141 ರಿಂದ 160 ಮಿಮಿ	ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ, ಗೋದಿ, ಹತ್ತಿ, ಅಗಸೆ, ಕುಸುಬೆ	ಸೂರ್ಯಪಾನ, ಕುಸುಬೆ, ಕಡಲಿ(ಕುಸುಬೆ-ಕಡಲಿ, 1:3 ಪ್ರಮಾಣ)
3 ರಾಯಚೂರು	ಕೊಪ್ಪಳ, ಗಂಗಾವತಿ, ಸಿಂಧನೂರು ಲಿಂಗಸೂರು, ಕುಪ್ಪಗಿ, ಯಲಬುರ್ಗಾ	121 ರಿಂದ 140 ಮಿಮಿ	ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ, ಗೋದಿ, ಹತ್ತಿ, ಹುರುಳಿ, ಶೇಂಗಾ	ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ, ಶೇಂಗಾ, ಕಡಲಿ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ
4 ರಾಯಚೂರು	ದೇವದುರ್ಗ, ಮಾನ್ವಿ, ರಾಯಚೂರು	101 ರಿಂದ 120 ಮಿಮಿ	ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ ಹುರುಳಿ, ಶೇಂಗಾ	ಕುಸುಬೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಕಡಲಿ, ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ
5 ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ (ದಕ್ಷಿಣ)	ಶೋರಾಪುರ, ಶಹಾಪುರ, ಯಾದಗಿರಿ	121 ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು	ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ ಕಡಲಿ, ಗೋದಿ, ಹತ್ತಿ, ಶೇಂಗಾ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಕಡಲಿ, ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ
6 ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ (ವಾಯುವ್ಯ)	ಅಳಂದ, ಚಿಂಚೋಳಿ	101 ರಿಂದ 120 ಮಿಮಿ	ಹಿ. ಜೋಳ, ಹತ್ತಿ, ಕಡಲೆ, ಅಗಸಿ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, (ಕಡಲೆ-ಕುಸುಬೆ) ಹಿ. ಜೋಳ

ಜಿಲ್ಲಾ ಬ. ಬ. ಉ. ಬ.

- 7 ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಅಫಜಲಪುರ, ಜೇವರಗಿ, 81 ರಿಂದ 100 ಮಿಮಿ ಹಿ. ಜೋಳ, ಹತ್ತಿ, ಕಡಲೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಕುಸುಬೆ, (ಪಶ್ಚಿಮ) ಚತ್ತಾಪುರ ಗೋದಿ, ಕುಸುಬೆ ಹಿ. ಜೋಳ
 - 8 ಬೀದರ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಹುಮನಾಬಾದ 80 ಮಿಮಿ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಿ. ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ, ಕಡಲೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಹಿ. ಜೋಳ ಅಗಸಿ ಕುಸುಬೆ
 - 9 ಬೀದರ ಬೀದರ, ಭಾಲ್ಕಿ, ಔರಾದ 80 ಮಿಮಿ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಿ. ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ, ಕಡಲೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಹಿ. ಜೋಳ ಅಗಸಿ ಕಡಲೆ
-

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಎಂಟೂ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ 140 ಮಿಮಿ ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಸೊಂಡೂರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆ ಪಡೆಯುವುದು. ಬರೀ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ರಲ್ಲಿ, ಸೊಂಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ 139 ಮಿಮಿ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಚಲಿತ ಮುಖ್ಯ ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಜೋಳ, ಹತ್ತಿ, ಗೋದಿ, ಕುಸುಬೆ ಹಾಗೂ ಅಗಸೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿರುವ ಬೆಳೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಬಹುದಾದ ನಿಯೋಜಿತ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ ಒಂದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಪ್ಪಳ, ಗಂಗಾವತಿ, ಸಿಂಧನೂರು, ಲಿಂಗನೂರು, ಕುಷ್ಟಗಿ, ಯಲಬುರ್ಗ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 121 ರಿಂದ 140 ಮಿಮಿ ವರೆಗೆ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ ಕಂಡು ಬಂದರೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ದೇವದುರ್ಗ, ಮಾನ್ವಿ, ರಾಯಚೂರು ತಾಲೂಕುಗಳು 101 ರಿಂದ 120 ಮಿಮಿ ಮಳೆಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವವು. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವು 120 ಮಿಮಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಪಡೆದರೆ, ಪೂರ್ವದ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಹಾಗೂ ವಾಯುವ್ಯದ ಆಳಂದ, ಚಿಚೋಳಿ ತಾಲೂಕುಗಳು 101 ರಿಂದ 120 ಮಿಮಿ ವರೆಗೆ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇನ್ನುಳಿದ ಪಶ್ಚಿಮದ ತಾಲೂಕುಗಳಾದ ಅಫಜಲಪುರ, ಜೀವರಗಿ, ಚಿತ್ತಾಪುರ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ 100 ಮಿಮಿ ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಹುಮನಾಬಾದ ತಾಲೂಕುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಇನ್ನುಳಿದ ಮೂರು ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳೇ ಕಡಿಮೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ 48 ಮಿಮಿ ಔರಾದ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ, ಅವುಗಳ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ನಿಯೋಜಿತ ಬೆಳೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಂದನೆಯ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶದೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

